

lig Analogi antaget som en Selvfølge, at det Samme maa være Tilfældet, naar en Selveier eier to Gaarde, at han da maa drive dem begge. Jeg synes det er godt begrundet, at han skulde have Lov til at bortforpagte dem begge. Men som det er efter den nu foreliggende Lov, kan han kun bortforpagte den ene, hvis det convenerer ham. Men den foreslaaede Forandring kan naturligviis ikke medføre en Tilbagegang i den Rettighed, han har havt i over 50 Aar, at en Selveier har Lov til at drive to Gaarde, en foruden den, han selv beboer. Med Hensyn til § 2 har Folkethinget gjort en Forbedring; naar nemlig udenfor det Bøndergods, som efter det tagne Forbehold i sin Tid, naar alle Betingelserne ere opfyldte, vil tilfalde Godseieren, en Gaard, som ikke tilhører nogen Familie, er bleven fæstleedig, kan han overdrage den midlertidigt til den Fæstefamilie, der sidder paa en af de Gaarde, han har forbeholdt sig. Dette er en Fordeel for Godseieren, der derved lettes Udgangen til at nyde Goderne efter § 2, og til Fordeel for Bønderne, der erholde en let og naturlig Afgang til, at den Bondefamilie holdes skadesløs, der ved indtrædende Fæstlelighed ikke vilde kunne faae Gaard, fordi denne skulde indbrages under Godset. Derimod kan jeg ikke Andet end finde det uheldigt, at man har fundet Anledning til at undtage Balls, Bemmetofte, Bisjelfeldt og Herlufsholms Stiftelser. Det var en Selvfølge, dersom de kunde kaldes offentlige Stiftelser, men der kan ikke være Tanke om, at de skulde betragtes som offentlige Stiftelser. Det maa erkjendes, at der for disse Godfers Vedkommende ikke er det personlige Hensyn, der kunde tages til Godseieren, tilstede; men det finder dog Sted med Hensyn til Bisjelfeldt, hvis Indtægter vel tilfalde Klosteret, men hvor selve Herregaarden til evig Besiddelse er forbeholdt Gyldepløverne og nu disses Descendenter, Danneffholderne, paa samme Maade, som andre Godseiere hve paa deres Herregaarde. Imidlertid er Spørgsmaalet for ringe til, at Udvalget har troet, at der var Grund til at udsætte Lovens Skæbne for Fare af den Grund. En anden Bestemmelse, der gaaer ud paa at sætte 1ste April som almindelig Fardag for Fæstevær og at for-

lorle Fristen for Afslutning af Fæsteindgaaelse, kan være hensigtsmæssig og er en Fordeel for Bondens Familie, som jeg under den, da der ved det Aar, der kan gaae hen, inden de faae at vide, om de kunne beholde Gaarden eller ikke, og medfører en temmelig pinlig Ubished, forkortes. Endelig kan Landstinget vel ikke have Noget imod, at Folkethinget har syntes saa godt om den af os foreslaaede Skjønnsforetning, som vi kun have foreslaaet med Hensyn til det Skjøn, der skal afgives med Hensyn til Erstatning o. s. v., at det har overført den ogsaa paa andre Skjøn, der foretages med Hensyn til Forholdet mellem Godseieren og Bonden, eller mod at Folkethinget senere har givet Bestemmelser om et Overskjøn, der er bygget paa samme Grundsetninger som vort Forslag. Dette er altsaa en Udvidelse af det af os fremsatte Forslag, som jeg troer, at Landstinget kan med Fornøielse gaae ind paa. Dernæst med Hensyn til Enken, der har beskæftiget begge Thing saameget, er man ikke vendt tilbage til den oprindelige Tanke, men har meent, at de hende indrømmede Rettigheder ikke skulde være afhængige af det Spørgsmaal, hvorvidt hendes Dødsle om at fratrage Gaarden var foranlediget ved Giftermaalstanker eller ikke. Jeg finder dette rigtigt. Om hun gifter sig eller ikke, er det Offentlige uvedkommende. Factum er, at hun vil fratrage og at hun saa skulde have en løbhemlet Ret til, om jeg saa maa kalde det, en Enkepension. Der er taget væsentligt Hensyn til den Maade, hvorpaa denne skulde sikres hende. Men herved har man ikke husket paa, at det ogsaa skulde finde Anvendelse paa Fideicommissgods, og der er Bestemmelsen ikke correct. Men da der ved Siden af er forbeholdt andre Maader, hvorpaa dette kan skee, og her er Tale om Mænd, for hvem det ikke vil falde vanskeligt at tilvejebringe saadan Sikkerhed, antager jeg ikke, at det vil medføre factiske Forvillinger. Der er endelig tilføjet, at Opspølsen af nye Bygninger, naar dette fordres af Godseieren, ikke bør paalægges den tiltrædende Fæster, men at Godseieren skal opføre dem selv og ikke, som jevnligt skeer, overdrage dem til den tiltrædende Fæster mod en tilsvarende Decourt i Afgiften. Dette er fra det Offentliges Stand-